

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА**

**УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: здобувачка II курсу 10-231М
групи,
денної форми навчання
Спеціальності 071 Облік і оподаткування
Освітньо-професійної програми Облік і
оподаткування
Щербина Анастасія Євгенівна

Керівник докторка економічних наук,
професорка Осадча Тетяна Станіславівна
(наук. ступінь, вчене звання, П.І.Б.)
Рецензент директор ІІІ «Собрі»
Соболь А.М.
(посада, П.І.Б.)

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи обліку запасів сільськогосподарського підприємства	5
1.1. Основні завдання обліку виробничих запасів	5
1.2. Оцінка запасів сільськогосподарського підприємства	10
1.3. Облік запасів в міжнародній практиці	17
РОЗДІЛ 2. Аналіз організації обліку запасів на сільськогосподарському підприємстві	22
2.1. Природно-організаційна характеристика підприємства ...	22
2.2. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства ...	25
2.3. Аналіз обліку виробничих запасів підприємства	28
РОЗДІЛ 3. Шляхи вдосконалення обліку запасів сільськогосподарського підприємства	45
3.1. Вдосконалення документування обліку і контролю використання запасів	45
3.2. Вдосконалення обліку запасів в умовах автоматизації	51
ВИСНОВКИ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	55

ВСТУП

Актуальність теми. Необхідною умовою підтримання сучасного виробництва сільськогосподарської продукції на високому рівні є постійна наявність частини оборотних засобів у матеріальній формі. Для здійснення процесу виробництва, підприємство повинне мати необхідні запаси посівного матеріалу, палива, кормів, мінеральних добрив, запасних частин, засобів захисту рослин і тварин, інших виробничих запасів. Тому питанням обліку за використанням, придбанням та збереженням виробничих запасів необхідно приділяти належну увагу.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота зроблена у межах науково-дослідної ініціативної теми кафедри: "Теоретичні, методологічні та практичні аспекти конкурентоспроможного розвитку підприємств регіону" (№ держ. реєстрації 0117U003286). У рамках даної теми розроблено заходи щодо вдосконалення обліку виробничих запасів на сільськогосподарському підприємстві.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є визначення теоретичних засад обліку виробничих запасів сільськогосподарського підприємства, що слугуватиме базою для визначення напрямів удосконалення обліку виробничих запасів на підприємстві.

Досягнення поставленої мети вимагає розв'язання наступних завдань:

- Розробка теоретичних основ обліку виробничих запасів;
- з'ясування законодавчої бази обліку виробничих запасів, щоб сформуванню єдиної системи підходів для їх практичного використання на підприємстві;
- виявлення та оцінка фінансового стану та ефективності господарювання досліджуваного підприємства, його побудови та форми організації облікового апарату;

– розкриття стану та організації обліку виробничих запасів, з'ясування чинників, що впливають на ведення облікового процесу, своєчасність документування операцій, ведення складського обліку;

– визначення напрямків удосконалення обліку виробничих запасів, методів оцінки та документування виробничих запасів.

Об'єктом дослідження є процеси організації облікового процесу виробничих запасів на сільськогосподарському підприємстві та шляхи його удосконалення.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти організації облікового процесу виробничих запасів на сільськогосподарському підприємстві та шляхи його удосконалення.

Для розв'язання визначених завдань у роботі застосовувалися наступні **методи**: аналогії, спостереження, порівняння, елементи методу фінансового обліку та статистичного аналізу.

Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні рекомендацій спрямованих на удосконалення обліку виробничих запасів на сільськогосподарському підприємстві.

Практичне значення одержаних результатів роботи полягає в тому, що їх можливо використовувати на сільськогосподарському підприємстві.

Апробація результатів роботи. Результати наукових досліджень оприлюднені на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях та семнарах.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Основні завдання обліку виробничих запасів

Щоб стабільно здійснювати виробничий процес, підприємство повинно мати відчутні безперервні оборотні кошти. Це запаси сировини, насіння, кормів, нафтопродуктів та інших цінностей. Коли вони будуть витрачені, виробничі витрати зростуть, що призведе до отримання готової продукції.

Тому оборотний капітал набуває фізичної форми у дві фази циклу: на першому етапі, в результаті процесу закупівлі (постачання), витрачаються гроші та одержуються запаси; на другому етапі, у результаті виробничого процесу, товарні запаси перетворюються на новий готовий продукт. Тому оборот капіталу у виробничому циклі. Запаси - це оборотні активи.

Інвентаризація, як правило, є найважливішою та найважливішою складовою активів компанії, займає особливе місце в активах та займає домінуюче місце у структурі витрат у різних сферах діяльності компанії; визначає результати господарської діяльності компанії та охоплює інформацію про його фінансовий стан. Запаси є оборотними активами, оскільки їх можна перетворити в готівку за рік або операційний цикл.

Запаси поділяються на виробничі і товарні. Виробничі запаси підприємства виробничої сфери дещо відрізняються від товарних запасів торговельного підприємства.

"Виробничі запаси – придбані або самостійно виготовлені вироби, які підлягають подальшій переробці на підприємстві. В процесі виробництва виробничі запаси використовуються неоднаково. Деякі з них повністю споживаються у технологічному процесі (сировина і

матеріали), інші – змінюють тільки свою форму і розмір (мастильні матеріали, фарби), треті – входять до складу виробу без будь-яких зовнішніх змін (запасні частини), четверті – лише сприяють виготовленню виробів, але не включаються до їх маси або хімічного складу (МШП)" [18, С. 28].

"Товарні запаси – придбані підприємством товари, призначені для подальшого перепродажу. При цьому підприємство, як правило, не вносить суттєвих змін до їх фізичної форми, вже при закупці у постачальника вони є готовою продукцією" [18, С. 28].

Для цілей бухгалтерського обліку інвентар включає:

- сировина, основні та допоміжні матеріали, комплектуючі та інші матеріальні цінності, необхідні для виробництва, роботи, надання послуг, виробничих послуг та управління;

- роботи, що виконуються у формі незавершеної обробки та складання деталей, компонентів, виробів та незавершених процесів. Незавершене виробництво підприємства, що займається інжинірингом та наданням послуг, включає вартість виконання незавершеного машинобудування (послуги), за яким підприємство не визнало дохід;

- готова продукція, що виробляється підприємством та використовується для реалізації, що відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим контрактом чи іншими нормативними актами;

- підприємство купує (отримує) та утримує товари у формі матеріальних цінностей для подальшого продажу;

- використовуйте малоцінні та швидкозношувані предмети, які не перевищують одного року або звичайного робочого циклу (якщо більше одного року);

- молодняк та відгодівлі, сільськогосподарська та лісова продукція.

Для того, щоб правильно організувати облік запасів, потрібно спочатку відповісти на деякі питання: куди, коли, скільки і скільки

запасів надійде, як буде проходити процес постачання; кому, коли і скільки запасу вивільняється; як реалізується план виробництва та споживання; певні типи Який баланс ваших запасів і як дотримуватися встановлених обмежень тощо.

Необхідними передумовами для правильної організації інвентаризації є:

- розумно організувати складське господарство;
- розробити номенклатуру списків;
- наявність інструкцій з обліку запасів;
- правильна групування (класифікація) запасів;
- сформулювати норми споживання запасів.

Основними завданнями обліку корпоративних запасів є:

- контролювати повне та своєчасне розміщення матеріальних цінностей та їх зберігання на місцях зберігання та на всіх етапах обробки;
- складський інвентар відповідає стандартам;
- обґрунтовано оцінити запаси;
- розрахувати фактичну вартість та баланс використаних матеріалів відповідно до місця зберігання та статей балансу;
- визначити всі витрати, пов'язані з придбанням або виробництвом запасів та визначити первісну вартість;
- контролювати правильне використання МШП під час роботи;
- забезпечити своєчасний і правильний облік цінностей-їх надходження (звільнення від виробництва) та обробка (доставка клієнтам) на складі;
- визначити стан оплати клієнтам за відвантажену продукцію, отримати поточні дані про кількість і якість продукції та дані про кількість і вартість відвантаженої продукції, а також інформацію про залишок готової продукції та цінностей на складі та контроль відповідності інформація Має реальний баланс;

- отримувати достовірну інформацію для прийняття правильних управлінських рішень.

У різних сільськогосподарських підприємствах запаси можуть мати різне використання залежно від їх ролі у процесі виробництва та особливостей компанії. Тому, якщо машини та устаткування є основними засобами для компанії, вони є готовою продукцією для компанії, яка їх виробляє, та товарами для компанії, яка їх продає.

Інвентар поділяється на три категорії:

- використовується для продажу (готової продукції, товарів) у звичайному бізнес - процесі;

- на виробництві для подальшої реалізації продукції виробництва (незавершене виробництво, напівфабрикати, відсутні на складі);

- запаси призначені для споживання у виробництві продукції, інжинірингу, обслуговуванні та корпоративному управлінні (виробничі запаси, МШП).

Для подальшої класифікації групи запасів поділяються на підгрупи, а потім за видами, сортами, марками, розмірами тощо. Класифікація запасів формується шляхом формулювання іменного прайс-листа, тобто систематичного переліку запасів, що використовуються компанією, в якому кожне найменування, розмір та клас мають іменованій номер (код), а також вимірювання та ціну агрегату. У майбутньому номенклатурний номер, присвоєний запасу, буде зазначено у всіх оригінальних документах для формального визначення його потоку. Це покращує якість обліку запасів, запобігає рекласифікації (тобто неправильне оприбуткування або списання замість певних матеріалів-інших) та є обов'язковою умовою для автоматичної обробки облікової інформації про наявність запасів, надходження та споживання. У цьому випадку номер номенклатури використовується як ознака (код) для визначення кількості синтетичних рахунків, субрахунків, груп, підгруп, назв матеріалів, їх оцінок та розмірів.

"Виробничі запаси – придбані або самостійно виготовлені запаси, які підлягають подальшій переробці на сільськогосподарському підприємстві" [11, С. 48].

До них відносяться:

- купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби;
- сировина і матеріали;
- паливо;
- будівельні матеріали;
- тара і тарні матеріали;
- матеріали, передані в переробку;
- матеріали сільськогосподарського призначення;
- запасні частини;
- інші матеріали.

Характерною рисою сільськогосподарського виробництва є те, що значна частина готової продукції повторно використовується у виробничому процесі: вироблене зерно використовується як насіння для посіву; корм подається тваринам. Тому частина готового продукту може бути продана та використана для продажу, а друга частина повернута до виробничих запасів та готова до наступного циклу.

Розподіл типу 2 інвентарного плану рахунків використовується для обліку запасів. З точки зору балансу, вони активні. Дебетова сторона відображає залишок матеріальних активів та подальші надходження, а також вибуття кредитної сторони.

Послідовність корпоративної облікової політики визначає правила належного планування вимог до інвентаризації та раціональної організації її обліку та контролю.

Наказ про облікову політику повинен містити:

- одиниця обліку запасів, її назва або подібна група (тип);
- вартість, розрахована на основі даних бухгалтерського обліку;
- вийти з програми МШП, яка більше не може продовжувати

працювати та налагоджувати;

- перелік витрат, не включених до первісної вартості запасів;
- порядок відображення в бухгалтерському обліку запасів, які в майбутньому не принесуть підприємству економічної вигоди;
- методи оцінки, перевірки та визначення початкової вартості запасів;
- послідовність обліку готової продукції.

У Плані рахунків, затвердженому наказом Мінфінансів України від 30.11.1999 р. № 291 для відображення запасів передбачено клас 2 "Запаси", який містить 9 рахунків:

- "20 Виробничі запаси
- 21 Тварини на вирощуванні та відгодівлі
- 22 Малоцінні та швидкозношувані предмети
- 23 Виробництво
- 24 Брак у виробництві
- 25 Напівфабрикати
- 26 Готова продукція
- 27 Продукція сільськогосподарського виробництва
- 28 Товари" [38, С. 28].

Кожен з названих рахунків передбачає наявність декількох субрахунків (за видами запасів). Основні підходи, які регламентують методологічні засади формування в бухобліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності, представлені в Положеннях (Стандартах) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 9 "Запаси", 16 "Витрати".

1.2. Оцінка запасів сільськогосподарського підприємства

Для вірного визначення кількісних та якісних показників господарської діяльності підприємства велике значення мають наукові методи їх обчислення, особливо оцінки запасів.

Оцінка запасів - це спосіб їх вираження у валюті. Сам процес оцінки полягає у здійсненні фактів економічного життя відповідно до набору концепцій щодо цих фактів.

Міжнародні стандарти оцінки містять загальні поняття, що використовуються для оцінки активів, і відображають їх у фінансовій звітності. Це означає: ринок-це система, в якій товари передаються від продавця до покупця за допомогою механізму цін; ціна-певна сума грошей, необхідна, передбачена або сплачена за товар; вартість-це ціна, сплачена за товар, або сума необхідні для виробництва.

Питання оцінки запасів є дуже спірним. У міжнародній та вітчизняній літературі існують різні методи оцінки та класифікації.

Дуже часто класифікують оцінки за набором характеристик: щодо об'єктів вимірювання (окремих осіб та множин); за об'єктами вимірювання (історія, розрахунок); відповідно до критеріїв визначення оцінки (об'єктивне, суб'єктивне); при визначенні оцінок (минуле , Справжнє та майбутнє); за допомогою методів розрахунку оцінки (початковий, відновлення, впровадження, оренда).

Особиста оцінка означає вимірювання вартості одиниць активів (тракторів, зернозбиральних комбайнів).

Для розрахунку вартості групи активів (центнер зерна, потомство тварини) потрібна комплексна оцінка.

Історична (початкова) оцінка запозичена з уже наведених вимірів та обчислена-визначена шляхом розрахунків у господарстві. Тому історія (початкова) повинна включати більшість облікових оцінок матеріальних ресурсів, запозичених у первинних, а також економічні та бухгалтерські оцінки розрахункових витрат.

Об'єктивна оцінка базується на єдиному стандарті цього вимірювання. Вони включають, насамперед, ті оцінки, розрахунки яких ґрунтуються на цінах операцій.

Суб'єктивна оцінка ґрунтується на внутрішньому стандарті цього

вимірювання, який впливає з мети вимірювання, характеру вимірювання та думок та уподобань експертів.

На момент вимірювання всі оцінки слід віднести до поточного моменту. Але оцінки можуть характеризувати вартість майна в різні періоди і є оцінками минулого, сьогодення чи майбутнього. Усі вони знайшли своє застосування: оцінка минулого-в аналізі економічної динаміки, оцінка майбутнього-у розрахунках прогнозів та планів та оцінка сьогодення - у всіх інших випадках .

Відповідно до методу розрахунку, найрізноманітніша класифікація кошторисної вартості.

Серед них початкова оцінка, тобто сума витрат на придбання або виробництво активів, обчислюється за номінальною ціною на момент оцінки.

Оцінка переоцінки визначає вартість відновлення минулих активів зараз або в майбутньому. Основна форма оцінки відома: ціною копіювання існуючих засобів, ціною засобів, подібних до існуючих засобів, але створених з урахуванням технічного прогресу.

Оцінка продажів - це дохід, врахований або оцінений від продажу майна. Він включає ліквідацію, роздрібну торгівлю, оптову торгівлю, закупівлі, контракти та інші оцінки.

Визначення ануїтету або капіталізації визначає вартість активу, яка вимірюється доходом або орендою, яку підприємство може отримати від використання оціненого активу.

Процедура оцінки запасів визначена П(С)БО 9. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України» передбачає, що пріоритет надається оцінці корпоративних активів на основі витрат на виробництво та закупівлю.

Відповідно до П(С)БО 9 оцінку популяції окремого виду слід розглядати протягом таких етапів його переміщення: після отримання популяції; при утилізації запасу; до звітної дати.

Порядок оцінки запасів залежить від багатьох факторів, головним з яких є обрана система обліку запасів. Для того, щоб відобразити запаси та отримати інформацію про їх наявність та рух, компанії можуть використовувати постійні або періодичні системи бухгалтерського обліку, які прописують свої рішення у порядку облікової політики.

Різниця між двома системами бухгалтерського обліку (постійною або періодичною) полягає в послідовності розрахунків двох елементів обліку, таких як визначення обороту кредиту та залишку рахунку запасів на кінець періоду.

Сутність кожної системи бухгалтерського обліку відображається в назві: У системі безперервного обліку надходження та витрати товарних запасів безперервно, день за днем, у системі періодичного обліку-у звіті (річний, квартальний, місячний).

При застосуванні періодичної системи залишок запасів та собівартість продажу оцінюються в кінці звітного періоду. При використанні постійної системи такі оцінки здійснюватимуться протягом усього звітного періоду. Системи постійного інвентаризації вимагають більшої робочої сили, хоча комп'ютерні технології можуть значно скоротити такі витрати. При використанні періодичної системи на кінець звітного періоду облік запасів є обов'язковим, тоді як при використанні констант-цей інвентар не є обов'язковим.

П(С)БО 9 передбачає, що запаси, придбані (отримані) або вироблені, включаються до балансу підприємства за собівартістю.

Початкова вартість придбання запасів з компенсацією - це вартість запасів, включаючи такі фактичні витрати:

- сума, сплачена постачальнику (продавцю) за договором мінус непрямі податки;
- розмір ввізного мита;
- сума непрямого податку, пов'язана з придбанням товарних запасів, але не повернена підприємству;

- транспортні та купівельні витрати;
- інші витрати, безпосередньо пов'язані з отриманням товарно-матеріальних цінностей та доведенням їх до стану, придатного для використання за призначенням.

Інвентаризаційна вартість власного виробництва підприємства підтверджується як початкова виробнича собівартість.

"Початкова вартість запасів, включених до статутного капіталу підприємства, підтверджується за справедливою вартістю, погодженою організаторами (акціонерами) підприємства. Початкова вартість запасів, зібраних підприємством безкоштовно, - це їх справедлива вартість. Початкова вартість одиниці запасів, отримана в обмін на аналогічні запаси, дорівнює балансовій вартості переданих запасів. Якщо балансова вартість переданих товарно-матеріальних запасів перевищує їх справедливу вартість, первісна вартість отриманих запасів є їх справедливою вартістю. Різниця між балансовою вартістю та справедливою вартістю переданих запасів включається до складу поточних витрат" [18, С. 78].

Початкова вартість запасів, отриманих для обміну (або часткового обміну) неоднорідних запасів, дорівнює справедливій вартості переданих запасів мінус сума грошових коштів або їх еквівалентів, переданих (отриманих) у процесі обміну.

Початкова вартість запасів не включається, але це вартість протягом періоду виробництва (створення):

- надмірні втрати та нестача запасів;
- проценти за позику;
- витрати на продаж;

Загальні витрати та інші різні витрати, які не мають відношення до доставки та придбання товарно-матеріальних цінностей та доведення запасів до стану, придатного для використання за призначенням.

Компанії важливо вибрати правильний метод оцінки вибуття

запасів, оскільки він впливає на розмір прибутку. Порядок обраного методу з точки зору облікової політики є фіксованим і може бути змінений відповідно до положень статуту та коли це передбачено П(С)БО.

У ринковій економіці на ціни матеріальних ресурсів часто впливають фактори зміни та попиту та пропозиції. За звітний період компанія неодноразово збирала вартість за різними контрактними цінами. На кінець звітного періоду, за оцінками, існують проблеми із використаними запасами та їх залишком.

Згідно з П(С)БО 9 "Інвентаризація" передбачає, що при випуску товарно-матеріальних цінностей для виробництва, продажу та іншого видалення вони оцінюються за допомогою одного з таких методів:

- вартість ідентифікації відповідної одиниці інвентаризації;
- середньозважена вартість;
- вартість першого надходження товарно-матеріальних цінностей (ФІФО);
- остання вартість при отриманні запасів (ЛІФО);
- відпускна ціна;
- вартість нагляду.

Для всіх одиниць виробничих запасів з однаковими цілями та тими ж умовами використання застосовуйте лише один із наведених нижче способів.

Для виконання спеціальних замовлень та предметів, а також невеликих найменувань товарів (у торгових компаніях) може бути використаний метод ідентифікаційної вартості відповідної одиничної інвентаризації. Він визначає облікову обробку фактичної собівартості кожної конкретної одиниці товару. Цей метод слід застосовувати до акцій з важливою вартістю.

Середньозважена вартість одиниці товарно-матеріальних цінностей оцінюється шляхом ділення загальної вартості залишків

запасів на початок звітнього місяця та вартості запасів, отриманих у звітньому місяці, на загальні запаси на початок звітнього місяця. Запаси, отримані у звітньому місяці та звітньому місяці.

Використання методу першого введення першого в дію для оцінки запасів ґрунтується на такому припущенні: запаси використовуються в тому порядку, в якому вони надходять на підприємство (відображається в бухобліку), тобто запаси, які 1 вводяться виробництво (реалізація чи інше вибуття) оцінюється спочатку як собівартість. Отримання інвентарю.

Припущення, що для оцінки запасів використовується метод ЛІФО, полягає в тому, що порядок, у якому використовуються запаси, протилежний порядку, в якому компанія отримує товарно-матеріальні запаси (бухгалтерський облік), тобто запаси, які першими вводяться у виробництво (реалізація та інша утилізація) коштує остання. Час отримання інвентаризації.

"Оцінка вартості нагляду полягає у застосуванні специфікації вартості одиниці продукції (інжиніринг, послуги), яка встановлюється компанією з урахуванням нормального рівня використання запасів, робочої сили, виробничих потужностей та поточної ціни. Для того, щоб регуляторні витрати були максимально наближені до фактичних витрат, їх слід регулярно перевіряти та переглядати у нормативній базі" [28, С. 88].

"Ціна продажу ґрунтується на середньому відсотку маржі прибутку від торгівлі товарами, що застосовується роздрібним підприємством. Цей метод підходить для компаній, які мають велику кількість товарів у змінному діапазоні і чий прибуток від торгівлі приблизно однаковий. Собівартість продажу товарів визначається як різниця між продажною (роздрібною) вартістю проданих товарів та сумою торгових депозитів за ці товари" [28, С. 88].

Сума торгової націнки проданих товарів визначається як добуток

вартості продажів (роздрібної торгівлі) проданих товарів і середнього відсотка торгової націнки.

Середня норма торгового прибутку визначається шляхом ділення балансу торгового прибутку на початок звітного місяця та торгового прибутку у ціні реалізації товарів, отриманих у звітному місяці, на вартість продажу (роздрібної) залишку товарів у поточному місяць. Кінець звітного місяця та вартість продажів (роздріб).

П(С)БО 9 "Запаси" визначає оцінку запасів на дату балансу, а саме:

Запаси відображаються у бухгалтерському обліку та звітності як нижча вартість: чиста вартість реалізації або чиста вартість реалізації;

На дату балансу, якщо ціна запасів впала, погіршилася, була скасована або іншим чином втратила початкові очікувані економічні вигоди, вона повинна бути внесена до чистої вартості реалізації;

Чиста вартість реалізації кожної одиниці запасів визначається шляхом вирахування розрахункової вартості завершення виробництва та реалізації з розрахункової ціни продажу.

Товарні запаси, придбані (отримані) підприємством, зараховуються до кредиту за первісною вартістю, і вартість може змінюватися. Тому в процесі зберігання запаси оцінюються за балансовою вартістю.

Відповідно до принципу обережності, вартість активів не повинна бути завищеною. Відповідно до П(С)БО 9, балансова вартість є найнижчою з двох оцінок: початкової чи реалістичної чистої вартості, яка визначається шляхом розрахунку кожного об'єкта аналітичного обліку.

1.3. Облік запасів в міжнародній практиці

Розвиток міжнародних економічних відносин, поява світових ринків, поява спільних підприємств та інвестиції вільного капіталу у

вітчизняну та зовнішню економіку потребують розробки загальних методів економічних показників, які можуть точно відобразити економічні умови. Економіка, а також фінансовий стан та результати виробничо-господарської діяльності підприємств та організацій. Це в свою чергу вимагає уніфікації форм та методів бухгалтерського обліку, що використовуються у світі, а також фінансових звітів на основі даних бухгалтерського обліку.

За участі Європейської організації економічного співробітництва Організація Об'єднаних Націй створила Комітет з міжнародних стандартів фінансової звітності, який дає рекомендації щодо вибору стандартизації та сприяє поширенню та впровадженню міжнародних стандартів бухгалтерського обліку у практиці бухгалтерського обліку.

Усі проекти стандартів спочатку обговорюються зацікавленими організаціями та фахівцями у багатьох країнах, їхні думки вивчаються та узагальнюються. Стандартний текст за необхідності переглядається та доповнюється, а потім публікується. Наразі сформовано та опубліковано понад 30 міжнародних стандартів, підготовлено декілька проектів стандартів. Слід зазначити, що Міжнародні стандарти фінансової звітності не є обов'язковими, а є лише дорадчими.

Україна поступово наближує українські стандарти бухгалтерського обліку та звітності до вимог міжнародних стандартів, що відображено у плані реформи бухгалтерського обліку у встановлених та затверджених положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, законодавчих змінах та доповненнях, а також у новому плані рахунків.

Слід зазначити, що всі Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) розраховані на умови розвиненої ринкової економіки, тому більшість із них є абсолютно неприйнятними для української економіки.

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку є стислими і максимально простими звітами з будь-якого аспекту фінансової

звітності, що пояснюють, як оцінювати кожну статтю фінансової звітності та яку інформацію слід розкривати.

Серед цих стандартів особливе місце займає розкриття облікової політики МСБО 1. У ньому узагальнено принципи координованого обліку, які визначені у стандартах бухгалтерського обліку та звітності щодо окремих питань.

Бухгалтерський облік матеріальних активів в основному описаний у МСБО 2 «Інвентаризація». У ньому було зазначено, що інвентаризація багатьох компаній становить важливу частину активів, тому належна оцінка та звітність про них істотно вплине на фінансовий стан цих компаній, а також на визначення та представлення результатів виробничо-господарської діяльності.

Як зазначено в МСБО 2, запаси - це матеріальні активи з такими характеристиками:

Він призначений для продажу під час звичайної діяльності;

Виробляється для таких продажів або використовується для виробництва товарів чи послуг для продажу.

МСБО 2 чітко визначає фактичну вартість запасів, тобто "суму придбання, переробки та інших витрат, понесених для того, щоб привести запаси до їх поточного місцезнаходження та стану".

Вартість закупівлі включає ціну закупівлі, включаючи імпорتنі мита та інші податки на закупівлю, транспортні та транспортні витрати, а також деякі інші прямі витрати на купівлю, вирахування торгових знижок, зниження цін та субсидій. Витрати на переробку відносяться до витрат, пов'язаних з транспортуванням запасів до поточного місця та стану на додаток до вартості закупівлі. Відповідно до пояснювальної записки МСБО 2, інвентаризація включає матеріали, незавершену роботу, готову продукцію, товари та допоміжні матеріали (наприклад, мастила та серветки).

Водночас, оскільки вартість інвентаризації у відповідній частці

включає загально виробничі витрати, це пояснює ситуацію, пов'язану із збереженням матеріального господарства.

Однак деякі витрати, такі як бізнес, загальні витрати на управління та витрати на дослідження та розробки, не включаються до складу запасів, але включають деякі витрати.

Дозвольте оцінювати запаси за стандартною вартістю. Його слід визначати відповідно до нормального споживання компанією матеріалів, робочої сили та виробничих потужностей.

МСБО 2 вимагає, щоб у поточному обліку використовувалися такі оцінки запасів:

- метод ФІФО
- середньозважена ціна
- метод ЛІФО

Найбільш часто використовувані методи - це перший вихід першим і останній перший вихід.

Метод «перший у першому виходить» такий: матеріали виробляються та списуються у порядку їх надходження на склад компанії.

У методі ЛІФО останній матеріал, що випускається у виробництво, вводиться у виробництво першим.

Як перший метод першого виходу, так і останній метод першого виходу широко використовуються в обліку підприємств ринкової економіки. Стандартні бухгалтерські документи також дозволяють їх використовувати в Україні. Однак у разі значних коливань вартості сировини, особливо у матеріаломістких галузях, метод ЛІФО більш схильний, оскільки ці коливання легше відображаються у витратах на виробництво та реалізацію продукції, тим самим точніше відображаючи фінансові витрати результати.

Однак у разі зниження ціни продажу, пошкодження або часткової або повної непридатності використання фактичної вартості зібраного

або виготовленого запасу не можна використовувати. Вони списуються за оцінкою, нижчою за фактичну собівартість, яка ґрунтується на тому факті, що оцінка оборотних активів не повинна перевищувати можливий прибуток від їх продажу. Відхилення цін слід розраховувати окремо для кожного матеріального активу, однорідної групи вартості або будь-якого виду загалом (наприклад, готової продукції або цінностей, пов'язаних з певним видом підприємницької діяльності), і, нарешті, зазвичай використовувати для всього запасу компанії. Джерелом таких збитків може бути лише прибуток. МСБО 2 не рекомендує використовувати таємні резерви та певний відсоток списання, оскільки для цього ці резерви зменшуються. По-третє, критикував використання резервів оцінки в європейській обліковій політиці.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Природно-організаційна характеристика

СТОВ ВІКТОРІЯ-Л – це підприємство, в якій громадяни володіють власним майном та земельними паями та працюють незалежно в умовах ринкової економіки.

Компанія є юридичною особою з незалежними балансами, банківськими рахунками, печатками та печатками. СТОВ "ВІКТОРІЯ-Л" створено у 2000 році в результаті приватизації колгоспів. СТОВ «ВІКТОРІЯ-Л» розташоване в південно-східній частині Скадовського району на Херсонщині та підпорядковується Міністерству сільського господарства Скадовського району.

Соціальна карта трохи простягається на схід, а межа землекористування рівна. Через територію компанії проходять регіональний маршрут Скадовськ-Каранцак (8,0 км) та місцева дорога вздовж Краснознаменського каналу (7,8 км).

Тема СТОВ "ВІКТОРІЯ-Л"-виробництво, зберігання та реалізація сільськогосподарської продукції. Структура організації та управління компанією СТОВ "ВІКТОРІЯ-Л" складається з двох повних команд. На території компанії є селище Приморське. Він включає центральну нерухомість компанії, бригадні господарства та інші господарські, адміністративні та соціально -культурні об'єкти.

Відстань від центральної зони компанії до основної точки доставки глибокої переробки сільськогосподарської продукції:

- ерно-Скадовський зерноприймальний пункт-12 км;
- м'ясо-Херсонський м'ясокомбінат-78 км;
- молоко-молочний завод 17 км:

Зона землекористування ТОВ «ВІКТОРІЯ-Л» розташована у другій (південній) зоні Херсонської області Клімат помірно жаркий і дуже посушливий, тобто річна температура висока, величина випаровування велика, а сильний вітер може перетворитися на піщані бурі.

Весна коротка, характеризується швидким підвищенням температури, східним вітром і сухим ґрунтом, тому ранньовесняні культури необхідно висаджувати за короткий проміжок часу. Літо зазвичай спекотне і сухе. Влітку більшість річних опадів випадає у вигляді злив. Іноді влітку кількість опадів не зменшується. Осінь суха, а опадів мало, що, у свою чергу, ускладнює підготовку ґрунту до посіву під зиму. Осінній посуха спричинила слабкий ріст озимих культур.

Зими зазвичай короткі та м'які, з потеплінням та частими та сильними опадами. Сніговий покрив низький і нестійкий. Зимова погода негативно впливає на зростання озимих культур.

В результаті, земля ферми знаходиться в дефляційній небезпечній зоні і схильна до вітрової ерозії, хоча наявність зрошуваних земель значно зменшує процес вивітрювання. Соціальна земля - це рівнина, зі слабким схилом на півдні та безліччю западин.

Північна та центральна частини землекористування забезпечують ґрунтовий покрив, переважно темно - каштановий ґрунт з більш легким механічним складом, розташований у окремому контурно - степовому солонцевому комплексі, а також солонці, утворені в південно - луговому каштановому ґрунті та його комплексі.

Диверсифікована економіка в ринкових умовах потребує розкриття теоретичної природи управлінських та адміністративних відносин у сфері матеріального виробництва в аграрних галузях економіки. Управлінські відносини в агропромисловому комплексі слід розглядати як складне явище. Його зміст та соціально-економічна

природа визначаються формою власності на землю та засоби виробництва, а форма власності на землю та засоби виробництва визначає характер виробничих відносин.

Насправді відносини між виробництвом та експлуатацією тісно пов'язані, і люди є головними об'єктами діяльності. Управління виробництвом органічно пов'язане з виробничим колективом та окремими працівниками як управління трудовим процесом. Якщо власні розумні будівельні проблеми компанії не будуть вирішені заздалегідь, жодні заходи щодо вдосконалення менеджменту не досягнуть очікуваних результатів.

Під організацією та економічною структурою підприємства можна зрозуміти його структурний склад, тобто кількість та якість підрозділів, що входять до його складу, їх взаємозв'язок та підпорядкованість та їхнє положення на території підприємства. ТОВ «ВІКТОРІЯ-Л» має відомчу структуру управління і водночас надає можливість краще усвідомити переваги функціональної структури.

За управління персоналом відповідає бригадир, який відповідає за відповідних експертів з конфігурації та керівника внутрішнього бригадного виробничого підрозділу. Бригадир знаходиться під безпосереднім керівництвом заступника директора з виробництва. Головний агроном та агроном групи спілкуються між собою між заступником директора з виробництва та бригадиром ферми для участі у підвищенні ефективності та контролі виконання замовлень у господарстві.

ТОВ «ВІКТОРІЯ-Л» сформулювало триступеневу структуру організації та господарського будівництва. Складається з трьох відділів-виробництва, підтримки та обслуговування. Тому економіка має архітектурну структуру, що відповідає багатопрофільним підприємствам. СТОВ "ВІКТОРІЯ-Л" буде організаційно-економічну структуру, це три етапи і бригада. Тобто виробнича площадка

складається з команд, які мають виробляти. Водночас між керівником та виробничим відділом існує неминучий зв'язок. Така структура будівництва підприємства є дуже вигідною для середньої площі землекористування, оскільки дозволяє вигідно управляти та контролювати безперервність виробничого процесу та підвищувати відповідальність експертів та робітників за результати виробництва.

Виходячи зі структури управління СТОВ "ВІКТОРІЯ-Л", можна зробити висновок, що це третинний та бригадний. Ступінь складається з голови правління, як головного підрозділу управління, головних експертів-в якості інтервалу ця серія завершується кваліфікованими експертами-працівниками. Контролюючим органом є ревізійна комісія, члени якої обираються засіданнями засновників.

Склад адміністративного та управлінського персоналу типовий для більшості вітчизняних сільськогосподарських підприємств. Однак, в умовах ринкової економіки, СТОВ "ВІКТОРІЯ-Л" має велику кількість управлінського персоналу, що займає значну частку від загальної кількості працівників. Тому компанії необхідно змінити структуру управління, щоб скоротити кількість менеджерів, зберігаючи при цьому ефективність своєї діяльності.

2.2. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства

Повне та розумне використання землі є необхідною умовою подальшого розвитку сільського господарства. Для належного управління сільським господарством та аналізу економічної діяльності необхідно отримати точну інформацію про якість землі. Земля СТОВ "ВІКТОРІЯ-Л" знаходиться в небезпечній сільськогосподарській зоні через нестачу вологи, і структуру необхідно постійно вдосконалювати.

Для більш повного і точного уявлення про діяльність СТОВ

“ВІКТОРІЯ-Л”, об’єми його виробництва і економічне становище, проаналізуємо основні економічні показники за 2017-2019 рр., які наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Основні економічні показники діяльності СТОВ “ВІКТОРІЯ-Л”

№	Показники	2017р.	2018р.	2019р.	2019р. в % до	
					2017р.	2018р.
1	Загальна земельна площа, га	3693	3693	3693	100	100
	в т ч с.-г. угідь, га	3015	3015	3015	100	100
	з них ріллі, га	2902	2902	2902	100	10
2	Середньорічна чисельність робітників всього, осіб	196	180	144	73,5	80
	з них: у рослинництві	100	96	103	103	107,3
	у тваринництві	73	64	41	56,2	64,1
3	Поголів’я тварин, ум. голів	437	160	128	29,3	80
4	Вартість валової продукції (ВП) в співставлених цінах 2000р. , тис. грн.	2915,8	1572	2211,2	75,8	140,7
5	Середньорічна вартість основних виробничих фондів (ОВФ), тис .грн.	11458	11405	10836,5	94,6	95
	в тому числі ОВФ с.-г. призначення, тис. грн.	10090	9591	9211	91,3	96
6	Середньорічна вартість оборотних засобів, тис .грн.	1215,5	1551	1408,8	115,9	90,8
7	Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	2285,2	2488	2298,1	100,6	92,4
8	Наявність енергетичних потужностей, кВт	7500	7125	6740	89,9	94,6
9	Енергозабезпеченість, кВт	2,48	2,36	2,24	90,3	94,9
10	Енергоозброєність, кВт	38,2	35,9	46,8	122,5	130,3
11	Фондозабезпеченість, тис. грн..	3,35	3,18	3,06	91,3	96,2
12	Фондоозброєність, тис. грн.	51,5	53,3	63,9	124,1	119,9
13	Фондовіддача, грн.	0,29	0,16	0,24	82,8	150
14	Фондомісткість, тис. грн.	3,5	6,1	4,2	120	68,9
15	Норма прибутку, %	0,65	-1,24	-1,25	-192,3	100,8
16	Валовий дохід, тис .грн.	11,8	-241,1	-128,3	- 1087,3	53,2
17	Чистий дохід, тис. грн.	83,0	-160,5	-153,3	-148,7	95,5
18	Рівень рентабельності, %	3,65	-6,72	-6,32	-173,1	94,1
19	Фонд оплати праці, тис. грн.	341	319	295	86,5	92,5

За допомогою системи показників дамо оцінку фінансового стану СТОВ “ВІКТОРІЯ-Л” (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Показники фінансового стану СТОВ “ВІКТОРІЯ-Л”

№	Показники	2017 рік	2018 рік	2019 рік
1	Сума господарських коштів, які є в розпорядженні підприємства	7275,4	7261,8	7000,8
2	Питома вага активної частина основних засобів в загальній сумі активів підприємства	0,731	0,721	0,751
3	Коефіцієнт зносу основних засобів	0,535	0,522	0,509
4	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,233	0,280	0,306
5	Коефіцієнт фінансової незалежності	0,766	0,719	0,693
6	Коефіцієнт фінансової залежності	1,305	1,390	1,442
7	Коефіцієнт маневреності власних коштів	-0,039	-0,067	-0,176
8	Величина власного оборотного капіталу (функціонуючий капітал)	-219,5	-488,8	-880,7
9	Маневреність грошових коштів	-0,057	-0,028	-0,016
10	Коефіцієнт покриття загальний	0,870	0,760	0,589
11	Коефіцієнт швидкої (поточної) ліквідності	0,097	0,087	0,035
12	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,0074	0,0067	0,0065
13	Частка оборотних коштів в активах	0,203	0,213	0,181
14	Частка запасів в оборотних коштах	0,887	0,884	0,941
15	Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів	0,233	0,280	0,307

Вивчаючи показники оцінки майнового стану СТОВ “ВІКТОРІЯ-Л” які розглянуті в табл. 2.2, Як бачимо, платоспроможність СТОВ “ВІКТОРІЯ-Л” дуже низька, що негативно впливає на фінансово-господарську діяльність підприємства.

2.3. Аналіз обліку виробничих запасів підприємства

Важливою умовою збереження товарних і матеріальних запасів від пошкоджень та крадіжок є ідеальний склад. У товаристві з обмеженою відповідальністю "Вікторія-Л" воно організоване на базі центрального складу, що включає склад паливно-мастильних матеріалів, склад будівельних матеріалів, склад запасних частин, склад зерна та склад виробничого відділу (персонал, майстерня) Насіння, паливно-мастильні матеріали, корми, запасні частини, малоцінні запаси, будівельні матеріали, готова продукція для продажу та інші матеріали, придбані у постачальників. Через центральний склад ці запаси розподіляються між структурними виробничими підрозділами. Склади персоналу та інші підрозділи зберігають цінні речі, необхідні для організації виробничого процесу, наприклад (мінеральні добрива).

Склади в СТОВ "ВІКТОРІЯ-Л" класифікують матеріальні активи на основі фізичних характеристик та виробничих функцій.

Нафтопродукти зберігаються у спеціально обладнаних сховищах для палива та стаціонарних АЗС. Склад паливно-мастильних матеріалів має такі документи:

- паспорт нафтоферми;
- інструкція з використання нафтопродуктів;
- записи про технічне обслуговування та огляд обладнання;
- паспорт танка та калібрувальний стіл;
- форма паливної колонки та технічний паспорт встановленого обладнання;
- інструкції з техніки безпеки.

Мінеральні добрива зберігаються у спеціальних складських приміщеннях (кожне добриво знаходиться в окремому відсіку). Кожен відсік має постійний номер, який прикріплений до пластини, позначений назвою добрива та відсотком поживних речовин.

Отруйні та сильнодіючі речовини зберігаються на різних складах. Шафи, сейфи та кімнати, де зберігаються ці речовини, замикаються, опечатуються та опечатуються в кінці робочого дня. Введіть облікову книгу, номер, скріпіть, скріпіть восковою печаткою ферми та підпишіть головним бухгалтером.

Матеріали на складі розміщуються по секціях, а в них-різними групами та розмірами на стосах, полицях, полицях тощо. У зернових-зона зберігання насіння відокремлена щільними перегородками, що виключає можливість змішаного виробництва різних типів, сортів та копій.

Помістіть у сховище спеціальну етикетку з назвою та характеристиками певного продукту та матеріалу та прикріпіть її до окремого футляра та призначення. Форма етикетки на вартість матеріалу нового типу (з іменованим номером) заповнюється складом або зберігачем після отримання вартості складом.

Передаючи роботи іншим особам (через передачу або звільнення відповідальних осіб з різних причин), проведіть інвентаризацію вартості та сформулюйте дії.

Облік продуктів та матеріалів на складі (приміщення для зберігання харчових продуктів) розраховується кількісно відповідальною особою (власником складу, зберігачем) відповідно до правил зберігання відповідно до назви товару, сорту, марки, розміру тощо. Матеріали, видані основним відповідальним особам, реєструються на картці обліку складу та реєструються під розписку в реєстрі видачі картки.

Обчислені групи цих карток зберігаються у спеціальних файлах, всередині них-у порядку зростання або алфавіту номенклатурних номерів, групи та підгрупи у файлі розділені роздільниками з додатковими номерами. Відкрийте окрему картку для іменування кожного товару та матеріалу, де на складі (власник магазину) вказується

місце зберігання (стелаж, одиниця). На складах з невеликою кількістю номенклатури матеріальної цінності замість карток дозволяється вести записи в бухгалтерських книгах складу (ф. № 40), які оформлені належним чином.

У картотеці складського обліку відкрито єдину картку сільськогосподарської продукції, включаючи: затверджену в минулому році; виготовлену у звітному; придбану в цьому році та оброблену за плату. У святкові дні в картках обмежень на купівлю, рахунках - фактурах та інших документах вказується, яка продукція випускається і в якій пропорції (сума визначається бухгалтерією). Запис на картці складського рахунку складається складом окремо для кожного разового документа щодня (не дозволяється об'єднувати дані кількох документів в один запис); після кожного запису відобразатиметься залишок. Сукупні дані, такі як споживання кормів та обмежені виробничі картки, повинні вноситися на склад під час закриття складу, але не пізніше першого дня наступного місяця звітного місяця. Картка з обмеженими покупками зберігається разом із реєстром складського обліку.

Якщо фактичний залишок матеріальних цінностей істотно відхиляється від встановленого стандарту інвентаризації, і є матеріальні активи, які тривалий час залишаються нерухомими, завідувач складу повідомить про це відділ управління господарством.

В економіці працівники бухгалтерії (відділу матеріалів) розподіляються на склад (комору) відповідно до наказів для контролю своєчасності та якості бухгалтерського обліку. Бухгалтер підписується у відповідному рядку картки складського обліку, щоб підтвердити перевірку запису та зняття балансу кожної операції. На прохання бухгалтера особа з великою відповідальністю має надати певну фізичну цінність для фактичної перевірки (у натуральній формі). Ця перевірка в основному проводиться на дорогі та дефіцитні матеріали.

Головна відповідальна особа щомісяця готує "Звіт про зміну

цінності матеріалу" на основі вихідних даних у двох примірниках та подає його до бухгалтерії разом з документами про надходження матеріалів та документами підтвердження витрат. Звіт (ф. № 121) включає лише види продукції та матеріалів, які змінилися за звітний період.

Порівняйте початковий залишок кожного номенклатурного номера з балансовим звітом попереднього місяця. Запишіть вхідні та вихідні матеріали поточного місяця на основі оригінальних ваучерів, потім обчисліть оборот і визначте залишок в кінці місяця. Ці дані порівнюються із записами в картці інвентаризації. Головна відповідальна особа у звіті записала не лише баланс продуктів і матеріалів та дані про їх потоки у формі кількості, а й у формі грошової одиниці та підтвердила їх підписами. Бухгалтери приймають звіт, перевіряють правильність його складання, збирають і визначають оборот та залишок у валюті.

Оскільки існує багато назв запасних частин та матеріалів для технічного обслуговування сільськогосподарських тракторів, автомобілів, зернозбиральних комбайнів та іншої сільськогосподарської техніки, для того, щоб зменшити складність переробки, відповідальна особа повідомляє про тенденції щодо запасних частин та матеріалів для технічного обслуговування, лише для узагальнення (немає списку значень). У цьому випадку відповідальна особа безпосередньо оцінює отримані та використані матеріали у відповідних документах. У звіті детальна інформація згрупована за такими темами аналізу: "Запчастини для тракторів", "Запчастини для автомобілів" тощо.

Для паливно -мастильних матеріалів було підготовлено окремий звіт про витрати паливно -мастильних матеріалів (ф.№ 120). Методи, процедури прийняття та перевірки для підготовки цього звіту подібні до тих, що подаються у формі № 121.

Головний відповідальний веде суворий облік типу картки щодо

кількості складських рахунків та кожної назви номіналу.

Працівники бухгалтерії порівнюють дані про переміщення продукції та матеріалів з даними, наведеними у супровідних документах, що додаються до звіту, а потім стягують плату. Перевірити повноту оприбуткування матеріалів, отриманих ззовні, порівнявши з відповідним реєстром.

Виробничі запаси на складі СТОВ "ВІКТОРІЯ-Л" використовуються для виробництва, економічного попиту, переробки та реалізації надлишкових (неліквідних) запасів. Це передавання від однієї особи, яка несе значну відповідальність іншій, а також їх скасування у встановленому порядку, належним чином реєструються.

Підставою для видачі матеріальних цінностей зі складу чи складу є консигнаційний наказ, який видається бухгалтерією господарства та підписується головним бухгалтером та головним бухгалтером у двох примірниках.

Деякі матеріальні активи випускаються систематично через виробничі потреби, а основою для видачі та верифікації є лімітна картка банкомату, а ліміт видається керівником та головним бухгалтером.

Вищезазначені та правильно оформлені документи є підставою для власника магазину (складу) для перевірки та списання товарно-матеріальних цінностей. Відпуск продукції, матеріалів та інших цінностей до виробничого підрозділу вважається рухом вартості для поповнення запасів виробничого підрозділу. Для передачі товарних запасів з центрального складу іншим бухгалтерія видасть внутрішній рахунок-фактуру або картку квоти на придбання, щоб отримати товар у двох примірниках, один примірник передається на склад, а інший передається одержувачу. Ви отримаєте цінні речі. Склад видає квитанції для одержувачів передачі вартості на основі визначених документів за вагою, списком або виміряною вартістю. Внутрішній рахунок-фактура (ф. № 87) також передбачає операцію перенесення виробничого

підрозділу з виробництва на склад, виготовлення матеріальних цінностей або продуктів переробки, які не використовуються повністю у виробництві та отримані за допомогою відповідних документів на матеріальні активи та відпрацьоване масло, та переробка відходів, значні кошти на усунення матеріалів, знесення тимчасових будівель тощо.

Вивільнення цінності виробничих матеріалів полягає у використанні насіння для посіву, удобрення ґрунту, годуванні кормів для тварин, використанні запасних частин для робіт з технічного обслуговування та виробництві сировини для промислової продукції.

Сільськогосподарська продукція, сировина, матеріали та інші цінні речі роздаються зі складів членам екіпажу, фермам, майстерням, цехам та іншим підрозділам у суворій відповідності до встановлених меж витрат, відповідно до ваги, обсягу чи товарних запасів, для виробничих потреб.

Витрати обмежуються великими економічними експертами галузі та керуються затвердженими специфікаціями витрат.

Запити на відпустку у зв'язку з виробництвом насіння, добрив, олійних продуктів, будівельних матеріалів та інших цінностей, які необхідно вивезти зі складу, обробляються на картці вхідних квот, а запасні частини - на картці вхідних квот (для запасні частини). Ці картки зазвичай виготовляються в ситуаціях, коли матеріальні активи випускаються у виробництво відповідно до встановлених специфікацій щодо планового навантаження, а картки призначені для контролю поточного контролю для дотримання встановлених обмежень.

Картка з обмеженим виведенням складається з двох частин: перша частина визначає межу звільненої вартості, а друга частина - фактичну відпустку.

Він може бути виданий до двох примірників, дійсним протягом 15 днів, використано для відпустки від імені одного або кількох значень і

зазвичай використовується для об'єкта витрат. Один примірник картки зняття терміну, виданий та підписаний особою, відповідальною за господарство та головним бухгалтером, передається одержувачу цінностей, а другий-на склад.

Посівна площа або площа внесення добрив вказуються в картці для межі посіву та внесення добрив, а стандарт посіву (удобрення) на одиницю площі.

З метою посилення контролю за використанням та списанням виробничих витрат насіння, садивного матеріалу та добрив було введено спеціальні документи, а саме: Закон про витрати на насіння та посадковий матеріал (форма № 119) та Закон про використання корисних копалин, Органічні та бактеріальні добрива, пестициди та гербіциди (форма № 118).

Споживча поведінка насіння та посадкового матеріалу має бути посіяна агрономом у різних галузях сівозміни, а роботи перевіряються та приймаються відповідними посадовими особами господарства, а якість та обсяг робіт мають бути підтверджені агрономом у двох примірниках. У ньому вказується площа та спосіб посіву (посадки), а також кількість насіння або посадкового матеріалу, посіяних відповідно до специфікацій та фактично.

Метод застосування добрив, пестицидів та гербіцидів був розроблений агрономами у двох примірниках для використання в посівах, на парі, у пересадках, багаторічних насадженнях та для обробки культур. У законопроекті зазначаються назви сільськогосподарських культур чи інших об'єктів добрив, їх основне використання, назви добрив, класифікованих за видами, площа внесення добрив, кількість полів та кількість внесених добрив у перерахунку на фізичну масу та активні речовини .

Ці дії затверджуються головою господарства, а потім передаються до бухгалтерії разом із картками обмеження прийому, рахунками -

фактурами та іншими документами на отримання цінностей.

Процес випуску нафтопродуктів для виробничих потреб має свої особливості. Завідувачі складами (заправники) продають паливо та мастильні матеріали трактористам, комбайнерам та водіям з обмеженими картками та картками подачі, які видаються кожному одержувачу. Кожного разу, коли ви заправляєтесь на складі (АЗС), ця картка записуватиме дату, кількість заправки та мастило в зазначеному діапазоні. Одночасно записуйте кількість масла, що викидається зі складу (дозатор палива), у реєстраційну форму тракториста або накладну.

Фактичне споживання нафтопродуктів, необхідних для виробництва, списується згідно з реєстраційною формою тракториста та дорожнім листом.

Інші матеріальні цінності відпускаються на виробництво (сировини для підсобних підприємств і промислів, будівельних матеріалів для будівництва тощо) проводять також за лімітно-забірними картками або накладними внутрішньогосподарського призначення.

Видавати запасні частини та матеріали для ремонту для технічного обслуговування, поточного та капітального ремонту тракторів, зернозбиральних комбайнів, автомобілів, сільськогосподарської техніки, агрегатів з обмеженими картками забору, для отримання матеріальної цінності (для запасних частин) або декларацій про дефекти для ремонту машин. Ці документи у двох примірниках: один з яких передається на склад, є підставою для випуску цих деталей та матеріалів для ремонту протягом усього терміну дії документа, а другий примірник-цеху ремонту та інших ремонтно-ремонтних майданчиків одержувача запасних частин та матеріалів.

Обмежений термін видачі картки не перевищує 15 днів, список дефектів-до одного місяця протягом звітного періоду.

Наприкінці звітного періоду, якщо технічне обслуговування не

завершено, запасні частини та матеріали для технічного обслуговування випущені не в повному обсязі, неоформлена частина записується у новий звіт про дефекти або картку квот, і на підставі цього буде видано наступного місяця .

При виробництві сільськогосподарських культур, насіння, добрив, олій та інших матеріалів, що використовуються для виробництва, та вартість матеріалів реєструються у журналах витрат та інженерії відповідно до відповідних документів.

Будь -яка відпустка (разова, що перевищує ліміт) для виробництва насіння, добрив, кормів, нафтопродуктів, будівельних матеріалів та інших матеріальних цінностей або їх заміників оформляється національною накладною.

Видача матеріальних цінностей покупцям здійснюється на підставі консигнаційних замовлень, які є підставою для перевірки цінностей в економіці та розсилки покупців. Рахунки-фактури виставляються в установленому порядку. Відповідно до законопроекту, внесеного спеціальним комітетом, продукти та інші матеріальні цінності, втрачені через стихійні лиха, будуть списані.

Дефіцит, виявлений протягом періоду інвентаризації, та збитки, спричинені пошкодженням товарів, що зберігаються, відображаються в описі інвентаризації та інформації для порівняння.

Інвентаризація бухгалтерії СТОВ "ВІКТОРІЯ-Л" інвентаризації та наявності готової продукції та обліку руху здійснюється за допомогою бухгалтерських реєстрів у відповідних рахунках аналізу та комплексного обліку. Її організація забезпечує чіткий зв'язок між бухгалтерськими операціями аналізу та комплексного обліку та інвентаризацією матеріальних активів.

Об'єкти іменування та обчислення рахунків синтезу та аналізу визначені для бухгалтерської організації, яка виробляє запаси в економіці.

Синтетичний облік виробничих запасів у СТОВ “ВІКТОРІЯ-Л” ведуть на таких субрахунках до рахунку 20 Виробничі запаси:

"201 Сировина і матеріали, на якому обліковують сировину і матеріали, які є складовою частиною або основним компонентом виготовлення продукції промислової переробки, а також допоміжні матеріали, які використовуються при виготовленні продукції або для господарських потреб, технічних цілей та сприяння у виробничому процесі" [28, С. 38].

"По дебету рахунок 201 кореспондує з кредитом таких рахунків: 201 – при передачі сировини і матеріалів однією матеріально-відповідальною особою іншій; 23 – при оприбуткуванні виробів власного виробництва; 23, 91 – при оприбуткуванні списаних на виробництво, але не використаних матеріалів і відходів виробництва; 631, 685 – при оприбуткуванні сировини і матеріалів від постачальників, а також віднесенні вартості послуг сторонніми організаціями по перевезенню сировини і матеріалів" [28, С. 38].

"Також 66, 65, 47 – при нарахуванні оплати праці (з нарахуваннями) за роботи, пов'язані з доставкою сировини і матеріалів; 372 – при оприбуткуванні сировини і матеріалів, придбаних підзвітними особами; 71 – при оприбуткуванні матеріальних цінностей від ліквідації основних засобів, лишків ТМЦ, виявлених при інвентаризації тощо. Витрати сировини і матеріалів відображують на кредиті рахунка 201 і дебеті рахунків: 15, 23, 91, 92, 93, 94 та інших – при списанні сировини і матеріалів на витрати в межах цих рахунків" [28, С. 38].

"202 Купівельні напівфабрикати і комплектуючі вироби – обліковують куповані матеріали, які вимагають затрат праці по доведенню їх до рівня готової продукції або для монтажу (складання). Цей субрахунок кореспондує з іншими рахунками як за дебетом, так і кредитом аналогічно рахунку 201" [28, С. 38].

"203 Паливо, на якому обліковують всі види палива і мастильних

матеріалів (бензин, дизельне паливо, мастила). Надходження палива в господарство відображають на дебеті рахунка 203 і кредиті рахунків: 203 – при передачі конкретного виду палива однією матеріально-відповідальною особою іншій; 372 – при оприбуткуванні палива від підзвітної особи, що придбане за готівку; 15 – при оприбуткуванні палива, одержаного при виконанні капітального ремонту" [28, С. 38].

"Також 23 – при віднесенні вартості доставки нафтопродуктів власним автотранспортом; 91, 23 - при оприбуткуванні відпрацьованих нафтопродуктів, а також списаних на виробництво, але не використаних; 24 – при прийнятті на облік забракованих на паливо виробів; 631, 685 – при оприбуткуванні палива (від постачальників, а також віднесення вартості послуг сторонніх організацій на перевезення палива). По кредиту рахунок 203 кореспондує з дебетом рахунків 15, 20, 23, 91, 92, 93 та інших – при списанні нафтопродуктів на витрати в межах цих рахунків" [28, С. 38].

"204 Тара і тарні матеріали – обліковують наявність і рух усіх видів тари (бочки, бідони, ящики, банки скляні), крім тари, що використовується як господарський інвентар, а також тарні матеріали (деталі для збирання ящиків, бочкова клепка), які використовуються для виготовлення і ремонту тари" [28, С. 38].

"205 Будівельні матеріали – обліковують будівельні матеріали, призначені для капітального будівництва, різних ремонтних і монтажних робіт та інші матеріальні цінності необхідні для будівництва. До цієї групи матеріалів відносять силікатні (цемент, глину, пісок, цеглу, алебастр, вапно, камінь тощо), лісоматеріали (ліс круглий, пиломатеріали), будівельний метал (сталь, рейки), хіміко-москательні (фарбу, оліфу) та інші матеріали" [28, С. 38].

"По дебету рахунок 205 кореспондує з кредитом таких рахунків: 15 – при оприбуткуванні будівельних матеріалів, одержаних під час будівництва, а також списаних на будівництво, але не використаних;

631, 685 – при надходженні будівельних матеріалів від постачальників та сторонніх організацій, включаючи вартість доставки; 23 – при оприбуткуванні будівельних матеріалів власного виробництва; 71 – при надходженні будівельних матеріалів від ліквідації будівель і споруд, при оприбуткуванні виявлених лишків тощо" [28, С. 38].

"Витрати будівельних матеріалів списують з кредиту субрахунку 205 на дебет рахунків: 15 – при списанні будівельних матеріалів на капітальне будівництво і ремонт, реконструкцію будівель і споруд, закладання багаторічних насаджень; 94 – при реалізації надлишкових запасів будівельних матеріалів, при їх уцінці, 99 – при списанні внаслідок стихійного лиха" [28, С. 38].

"207 Запасні частини – обліковують куплені та виготовлені в своєму господарстві запасні частини, деталі, вузли, агрегати, призначені для ремонтів і доглядів за технічними засобами. На цьому ж субрахунку обліковують гуму (автомобільні та інші шини) у запасі та обороті. Облік ведуть за номерами. При заміні вартість нових шин списують на витрати. Зняті шини, придатні для відновлення, оприбутковують в дебет субрахунку 207, а непридатні для відновлення – в дебет субрахунку 209" [28, С. 38].

"Шини, що були в експлуатації і підлягають відновленню, обліковують окремо від нових. Автомобільні шини, які знаходяться на колесах автомобілів, включені в їх ціну і обліковуються в складі основних засобів. Акумулятори обліковують за видами і марками. Оприбутковують запасні частини так само, як і інші матеріальні цінності. При цьому дебетують рахунок 207 і кредитують рахунки аналогічні як для інших матеріальних цінностей" [28, С. 38].

"При витрачанні запасних частин на ремонт кредитують рахунок 207 і дебетують рахунки: 23 – при списанні запасних частин на капітальний ремонт власними допоміжними виробництвами; 23, 91, 92,

93, 94 - на поточний ремонт; 94 – при реалізації запасних частин; 99 – при списанні запасних частин внаслідок надзвичайних подій" [28, С. 38].

"208 Матеріали сільськогосподарського призначення – для обліку мінеральних добрив, біопрепаратів, медикаментів і хімікатів, які використовуються для боротьби зі шкідниками сільськогосподарських культур та хворобами тварин, а також насіння, посадкового матеріалу і кормів (покупних і власного виробництва). Кореспонденція рахунків з обліку наявності і руху матеріалів сільськогосподарського призначення аналогічна кореспонденції рахунків інших матеріальних цінностей" [28, С. 38].

"Інструкцією по застосуванню Плану рахунків передбачено, що на субрахунку 208 Матеріали сільськогосподарського призначення відображаються саджанці, насіння і корми (покупні і власного вирощування), що використовуються для висаджування, посіву та відгодівлі тварин безпосередньо в господарстві. Разом з тим вказано, що на рахунку 27 Продукція сільськогосподарського виробництва обліковують продукцію, яка призначена для споживання в тваринницьких підрозділах як корми або для виробництва кормів у кормоцехах; продукцію, яка вирощена для годівлі худоби, наприклад зелену масу, плоди тощо, а також побічну продукцію та відходи, одержані при доведенні товарної продукції та насіння до належних кондицій; насіння та садивного матеріалу, включаючи саджанці, призначені для закладання та ремонту власних насаджень" [28, С. 38].

"209 Інші матеріали – обліковують матеріальні цінності, одержані від ліквідації основних засобів (металобрухт, утиль), зношені шини, бланки суворого обліку, господарські матеріали, що використовуються для поточних потреб (канцелярські приладдя, електролампи, ін.)" [28, С. 38].

Бухгалтер приймає звіт про рух матеріальних активів і ретельно

перевіряє правильність його складання. Водночас він приділив особливу увагу оформленню основних документів, що додаються до звіту, та наявності необхідних реквізитів (підпис, кількість, ціна тощо).

Частина прибутку особливо чітка. Водночас зверніть увагу на те, чи були подані всі оригінальні документи та чи всі значення записані у звіті. Для цього, будь ласка, використовуйте журнал довіреностей, у якому записуються довіреності, видані на отримання цінностей та інформація про її використання.

Частина звіту про прибуток також порівнюється з документом обліку виробництва власного виробництва.

Видаткову частину звіту перевіряють згідно з оригінальним документом, що додається. Пам'ятайте, що відповідальна особа має тут прямий інтерес, тому постарайтеся додати всі видаткові документи. Адже якщо вартість не підтверджена документом, це пряма втрата відповідальної особи. Після перевірки правильності матеріалів звіту, введення доходів і витрат остаточний баланс контролюється простими арифметичними обчисленнями.

Господарство використовує поточну облікову ціну, і бухгалтер, що звітує про частку прибутку, розміщує отриману вартість за цією ціною на основі доданого дохідного документа. Після цього обчисліть середньозважену ціну матеріалу та стягніть вартість звіту.

У видатковій частині звіту відображення матеріальних витрат можна безпосередньо віднести до певного об'єкта бухгалтерського обліку без повторного посилання на вихідний документ.

Транспортні та купівельні витрати (ТСВ) реєструються на окремому аналітичному рахунку відповідної групи матеріальних активів за поточний місяць. Наприкінці місяця визначте кількість пального та мастильних матеріалів, які слід списати. Він обчислюється як добуток середнього відсотка паливно-мастильних матеріалів та вартості запасів, які були утилізовані (введено у виробництво, реалізацію тощо).

Середній відсоток визначається шляхом поділу кількості паливно-мастильних матеріалів на початок місяця та їх вартості у звітному місяці на залишок запасів на початок того ж місяця плюс вартість запасів, отриманих у цьому місяці. Однак є випадки, коли паливо та мастильні матеріали безпосередньо включаються до вартості придбання товарних запасів. Розрахунок та списання бухгалтерією господарства відсотка пального та мастила здійснюються бухгалтерськими ваучерами.

У господарстві є кілька складів та декілька відповідальних за матеріальну відповідальність, тому звіти, які вони подають про зміну вартості матеріалів, безпосередньо узагальнюються по господарству в цілому в окремому звіті, а потім у наказі журналу №10.

Для кожного комплексного рахунку, субрахунку або окремої групи обліку матеріальних активів у замовленні журналу виділяється окрема позиція для відображення операції руху матеріальних активів.

Вартість товарів та матеріалів, отриманих від постачальника, відображається у замовленні журналу № 6, зарахованому на рахунок 631 та придбаному відповідальною особою,- відображається у замовленні журналу № 7, зарахованому на рахунок 372.

Вартість продуктів, сировини та матеріалів, що використовуються у рослинництві, тваринництві, промисловості та допоміжних галузях з метою реалізації, визначається у періодичному порядку № 10 на основі звіту про зміну вартості матеріалу та інформації про рух молока.

Аналіз та облік виробничих запасів здійснюється на складі за допомогою картки складського обліку, яка розміщується в картотеці технічною групою виробничого запасу згідно з названим прайс листом.

Розглянемо типову кореспонденцію рахунків з обліку виробничих запасів, що застосовується у господарстві (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Кореспонденція рахунків по обліку виробничих запасів

Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
1. Оприбутковано ТМЦ від постачальників	20	63, 68
2. Відображено витрати по доставці ТМЦ	20	63, 68
3. Придбано ТМЦ за готівку через підзвітних осіб	20	372
4. Оприбутковано лишки ТМЦ, виявлені при інвентаризації	20	71
5. Оприбутковано ТМЦ від ліквідації основних засобів	20	74
6. Проведено дооцінку ТМЦ	20	42
7. Списано ТМЦ на виробництво	23	20
8. Списано ТМЦ на загальновиробничі потреби	91	20
9. Списано ТМЦ на капітальне будівництво	15	20
10. Списано недостачі ТМЦ	94	20

Господарство використовує метод балансу для обліку запасів. Наявність вартості фіксується у балансі. Цей метод включає позначення у вільній колонці імені відповідальної особи та кожного матеріалу у фізичній та грошовій формі. Розрахунок загальної вартості підприємства подано тут.

Записи в балансі надходять з перевіреного звіту про рух матеріальних активів. Якщо звіт не містить даних про існування певного виду вартості, тобто він не змінювався протягом звітного періоду, а тому вони не відобразатимуться у звіті для зменшення їх кількості, баланс записується на початку минулого місяця. Для цього використовуйте стовпець балансу з балансу минулого місяця.

Назви матеріальних активів у балансі розташовуються в порядку

карт, що відповідають незавершеним запасам. Це полегшує перевірку даних запасів та балансу.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Вдосконалення документування обліку і контролю використання запасів

Облік та контроль наявності та використання матеріальних ресурсів слід покращити двома шляхами:

1. Відповідно до сучасних вимог ринкової економіки, необхідно вдосконалити метод обліку запасів. У вирішенні проблеми економії матеріальних ресурсів важливу роль відіграє збільшення витрат на аналіз транспортування та закупівель, які слід враховувати на окремому аналітичному рахунку відповідно до таких термінів: витрати на транспортування товарних запасів до місця розташування ферми; навантаження та розвантаження витрати; прями закупівлі матеріалів Витрати на відрядження; витрати, пов'язані з інвентарною упаковкою та упаковкою; втрати на дорогах у межах природних втрат; інші витрати.

Аналітичний облік транспортних та закупівельних витрат слід встановлювати на основі вищезазначених умов, щоб їх можна було безпосередньо віднести до вартості відповідних матеріалів у майбутньому. Дуже важливо правильно розподілити транспортні та закупівельні витрати відповідно до діапазонів витрат.

2. У ринковій економіці на ціни матеріальних ресурсів часто впливають фактори зміни та попиту та пропозиції. Протягом звітного періоду господарство отримувало вартість кілька разів за різними договірними цінами. Наприкінці звітного періоду виникає проблема з розрахунковим споживанням запасів та його залишком.

Відповідно до П(С)БО 9 "Запаси", коли запаси видаються для виробництва, продажу чи іншого вибуття, його оцінка проводиться

одним із таких методів: середньозважена вартість; вартість ідентифікації відповідної одиниці запасів; вартість першої отримання товарно-матеріальних цінностей (ФІФО); Остання вартість при отриманні запасів (ЛІФО); нормативна вартість; ціна продажу. Не виключено, що декілька методів ціноутворення одночасно застосовуються до одного обмеження: для всіх одиниць обліку запасів з однаковою метою та тими ж умовами використання використовується лише один із зазначених вище методів. Іншими словами, якщо відмінності в умовах використання можна підтвердити, то ситуація з різними значеннями різних груп населення в обліку господарств є прийнятною.

Кожен з названих методів має свої переваги і недоліки. Узагальнимо основну інформацію про методи ідентифікованої вартості, середньозваженої собівартості, ФІФО, ЛІФО, які більше всього підходять до застосування їх у господарстві (табл. 3.1)

Таблиця 3.1

Зміст методів оцінки запасів

Метод оцінки	Як оцінюються відпущені (використані) запаси	Як оцінюються залишки запасів
Ідентифікованої вартості	За цінами конкретних партій	За цінами конкретних партій
Середньозваженої собівартості	За середніми цінами з урахуванням залишку запасів на початок періоду та їх надходжень	За середніми цінами з урахуванням залишку запасів на початок періоду та їх надходжень
ФІФО	За цінами перших надходжень	За цінами останніх надходжень
ЛІФО	За цінами останніх надходжень	За цінами перших надходжень

Вибір методу оцінки б/у запасів може суттєво вплинути на кінцевий фінансовий результат економіки, особливо в умовах інфляції. Вибір економікою найкращого методу оцінки запасів допоможе збільшити оборотні кошти, залучити інвестиції і, врешті-решт, матиме можливість отримувати більше прибутку та покращити фінансове становище економіки.

3. Контроль об'єктів праці та безпеки продукції в економіці досягається шляхом постійного моніторингу складів, планових та позапланових перевірок та їх місцевої інвентаризації. Контроль складського управління здійснюється головним бухгалтером, бухгалтером з інвентаризації та іншими експертами та керівниками відділів під керівництвом головного бухгалтера не тільки у дні, визначені графіком, але і безперервно.

Для того, щоб покращити цей контроль, необхідно створити такі умови для зберігання, прийому, переміщення та споживання матеріальної цінності, щоб забезпечити найменші витрати та виключити можливість пошкодження та викрадення цінностей. З цією метою необхідно контролювати стан складу, наявність та своєчасність вагового обладнання марки, наявність обладнання для розливу рідин та сипучих матеріалів, правильне розташування майна, організацію захисту складу в робочий час, пожежна безпека тощо.

Ця сфера вдосконалення полягає у формуванні планів організаційного та бухгалтерського контролю за збереженням та використанням предметів праці та продукції, а головний бухгалтер повинен зберегти його як частину розпорядження корпоративної облікової політики.

Вона може бути представлена у такій формі (табл. 3.2)

З урахуванням даної програми, змісту посадових інструкцій головний бухгалтер повинен розробити індивідуальні графіки роботи бухгалтера та обліковця матеріального відділу бухгалтерії господарства.

Таблиця 3.2.

Програма організації обліку матеріальних цінностей, а також оперативного контролю за їх збереженням і використанням

№	Складова частина програми	Зміст складової частини
1.	Номенклатурний цінник для предметів і продуктів праці	Розробка номенклатури предметів і продуктів праці, облікових цін, оформлення номенклатури цінника
2.	Організація складського обліку предметів і продуктів праці	Організація карток (книг) складського обліку. Складання звітів про рух ТМЦ
3.	Документація і документообіг по операціях з надходження і вибуття матеріальних цінностей	Складання робочих інструкцій до документів і графіків документообігу
4.	Бухгалтерський облік ТМЦ	Організація аналітичного і синтетичного обліку ТМЦ у відповідності з прийнятою на підприємстві формою обліку
5.	План використання робіт з обліку ТМЦ	Розробка посадових інструкцій працівників матеріального відділу бухгалтерії, індивідуальних та структурних графіків облікових робіт
6.	Оперативний бухгалтерський контроль за збереженням і використанням ТМЦ	Спостереження за веденням складського господарства, проведення планових і позапланових інвентаризацій ТМЦ, контроль за виходом продукції, використанням на виробництві ТМЦ за допомогою нормування витрат, лімітування їх видачі

На підставі складеного графіку складається структурний графік облікових робіт матеріального відділу бухгалтерії господарства (табл. 3.3)

Таблиця 3.3

Структурний графік облікових робіт матеріального відділу бухгалтерії

№ з/п	Зміст роботи	Виконавець	Термін виконання
1.	Приймання звітів про рух продукції і матеріалів та сальдових відомостей від матеріально-відповідальних осіб	бухгалтер	Протягом перших 3-х р.дн. місяця
2.	Виписка рахунків покупцям на відпущені ТМЦ	бухгалтер	Щоденно
3.	Таксування звітів про рух ТМЦ	бухгалтер	Протягом 2-х днів після їх отримання
4.	Складання довідки про реалізацію продукції до місячного балансу	бухгалтер	8 числа
5.	Складання бухгалтерських проводок з оприбуткування та витрачання ТМЦ	бухгалтер	6 числа
6.	Записи руху ТМЦ в регістрах аналітичного обліку, складання оборотних відомостей і звірка їх з регістрами синтетичного обліку	бухгалтер	3 9 по 12 число включно
7.	Записи в журналі ордері з обліку реалізації	бухгалтер	6 числа
8.	Перевірка на складах правильності ведення складського обліку, приймання на складах прибуткових документів та їх таксування	бухгалтер	Один раз в п'ять днів
9.	Звірка складського обліку з бухгалтерським на кожне перше число	бухгалтер	Друга декада м-ця
10.	Вибіркові інвентаризації ТМЦ на кожному складі	бухгалтер	1 раз на місяць
11.	Виписка лімітно-забірних карт на відпуск зі складів ТМЦ	бухгалтер	В кінці I і II місяця
12.	Виписка (оформлення), реєстрація і видача довіреностей на одержання цінностей	бухгалтер	Щоденно
13.	Реєстрація рахунків-фактур від постачальників і виписка розпоряджень на відкриття рахунків у книзі обліку матеріальних цінностей, що надійшли вперше	бухгалтер	Щоденно

Оперативний обліковий контроль використання матеріальних цінностей у виробництві починається з організації нормативної бази. Головний економіст за допомогою головного бухгалтера постійно знижував витрати на виробництво. Це дуже важливо з точки зору застосування стандартизованих методів обліку собівартості продукції в економіці. Однак ефективність контролю лише збільшиться у разі комплексного впровадження його бухгалтерського, планувального та економічного відділів, нормування цін, праці та заробітної плати. Однак у всіх контрольних діях ініціативою все ще керує головний бухгалтер, і головний бухгалтер повинен активно допомагати директору господарства та керівнику структурного підрозділу виконувати свої контрольні функції у межах своїх повноважень. Виконання цих обов'язків вимагає від головного бухгалтера господарства вести облік, відображати в бухгалтерському обліку всі операції з виробничої, господарської та фінансової діяльності та ретельно аналізувати надійність, точність та законність документів щодо реєстрації господарських операцій.

4. Необхідно покращити облік руху запасів, тобто використовувати нові форми журнальних замовлень, рекомендовані агропромисловим підприємствам. Ці журнали замовлень зазвичай об'єднуються в єдину інтегровану та аналітичну систему бухгалтерського обліку; господарські операції відображаються у показниках, необхідних для управління, контролю, аналізу та складання фінансової звітності; надаються стандартні листи для зарахування бухгалтерських рахунків. наявність та мобільні дані матеріальних цінностей у місці зберігання (відповідальна особа) у валютній формі узагальнюються у вигляді комплексного рахунку (субрахунку) у періодичному наказі № 10.1 с.-г., який поєднується з речення. Витрати на транспортування та закупівлю, пов'язані з придбанням матеріальних цінностей, здійснюються відповідно до періодичного наказу № 6 с.-г. та

№ 8 с.-г. (Про суму витрат, пов'язаних з доставкою постачальників та інших організацій); № 7 с.-г. (сума витрат на відрядження, пов'язаних із закупівлею матеріалів тощо); № 10.2 с.-г. (розмір допоміжних виробничих витрат, пов'язаних з доставкою); № 10.3 с.-г. (сума заробітної плати, накопиченої за завантаження та розвантаження цінностей, отриманих від постачальників).

Коефіцієнт оборотності кредиту по сукупному рахунку (субрахунку) використовується для розрахунку виробничих запасів періодичного замовлення № 10.1 с.-г, переведення до головної книги.

Результат балансу по сукупному рахунку (субрахунку) балансу, тобто реєстру аналітичного обліку, порівнюється з даними балансу матеріальних активів, відображеним у наказі журналу № 10.1 с.-г. Інформація про особу зі значною відповідальністю (дебетовий рахунок).

Баланс виробничих запасів у журналі-замовленні № 10.1 с.-г і звірити інформацію з кінцевими даними балансу кожного синтетичного рахунку (субрахунку).

3.2. Вдосконалення обліку виробничих запасів в умовах автоматизації

Зі застосуванням комп'ютерних систем бухгалтерського обліку методи бухгалтерського обліку змінилися у різних напрямках: змінилися системи бухгалтерського обліку, змінилися процеси бухгалтерського обліку, покращилися рівні управління, інструменти обліку та їх функції зазнали якісних та кількісних змін; а також теорія бухгалтерського обліку та наукове обґрунтування організації залишається незмінним.

Але зміни в організації бухгалтерського обліку відбуваються на всіх етапах, починаючи з основної методології. Хоча впровадження комп'ютерних технологій не змінило принципів реєстрації обліку, розроблених в умовах комп'ютерної обробки облікової інформації,

технологія збору та обробки облікової інформації зазнає колосальних змін. З використанням комп'ютерних технологій кожен елемент методів бухгалтерського обліку, включаючи документи про господарські операції, відображення облікової інформації за допомогою рахунків подвійного обліку, використання лічильників валют та інших складових методів бухгалтерського обліку-зберігає і навіть збільшує його вартість, але форма та сутність зазвичай змінюється.

При використанні комп'ютерної техніки в бухгалтерському обліку та на складах облік запасів значно спрощується. У цьому випадку всі прибуткові та видаткові документи будуть оброблятися щодня, коли вони надходять зі складу.

Для розрахунку запасів на складі зручно користуватися персональним комп'ютером, тим самим спрощуючи аналіз та облік (картку обліку складу замінюють гнучким диском). При використанні комп'ютерної техніки на машині складаються всі регістри, необхідні для методу балансу обліку матеріалів.

Підтвердженням документів приймання та пересилання може бути те, що бухгалтер підписує картку рахунку складу під час перевірки кожного запису операції.

Функція контролю даних бухгалтерського обліку також зазнала значних змін. За повної підтримки розробника система інформаційного програмного забезпечення фактично забезпечує постійний контроль за веденням облікового запису та підготовкою документів. Повна система повинна мати "захист", правила бухгалтерського обліку та процедури документування, накладені на бухгалтерів та менеджерів, встановлені відповідальною особою та записані в налаштуваннях системи. Фактичним результатом для компанії є зменшення можливості штрафів через неписьменність бухгалтерів або випадкові помилки.

Ефективність отриманої бухгалтерської інформації також може посилити контроль за законністю та економічною ефективністю

комерційних операцій. В комп'ютеризованій системі обліку функцію контролю можна посилити без збільшення або ускладнення обліку.

ВИСНОВКИ

1. В бухгалтерському обліку методологічні основи формування інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності регламентуються П(С)БО 9 Запаси та П(С)БО 16 Витрати.

2. До складу запасів включають всі товарно-матеріальні цінності, якими володіє підприємство на певну дату, незалежно від місця їх знаходження.

3. Фінансовий стан господарства характеризується як нестабільний. Хоча фінансові показники господарства і покращилися в порівнянні з попередніми роками, але все ж їх величина значно відрізняється від нормативного значення. Тому керівництву господарства особливу увагу слід приділити аналізу всіх можливих шляхів виходу підприємства із кризового становища.

4. Облік виробничих запасів у господарстві ведуть на рахунках 20 Виробничі запаси, 21 Тварини на вирощуванні і відгодівлі, 22 Малоцінні та швидкозношувані предмети, 23 Виробництво. Аналітичний облік організований за відповідними субрахунками та за номенклатурою кожного з виробничих запасів.

5. Для удосконалення обліку виробничих запасів у господарстві пропонуються наступні шляхи:

- підвищення аналітичності транспортно-заготівельних витрат, які доцільно обліковувати на окремому аналітичному рахунку в розрізі наведеної номенклатури витрат;

- застосування одного або двох оптимальних методів оцінки запасів при їх вибутті, що регламентовані;

- пропонується програма організації і бухгалтерського контролю за збереженням і використанням виробничих запасів, а також графік облікових робіт матеріального відділу бухгалтерії;

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік. - Житомир: ЖІТІ, 2010.- 672 с.
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік.- Житомир: ПП “Рута”, 2010.- 608 с.
3. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку. - Житомир:ЖІТІ, 2011.- 576 с.
4. Федорчук О.М., Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Інноваційна інфраструктура як основа формування конкурентоспроможності підприємств регіону. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту Серія: економіка і менеджмент. Вип. 4 2 (27), 2019. С. 126-134.
5. Голов С.Ф., Ефименко В.І. Фінансовий та управлінський облік. - К.: Аудит, 2014.- 422 с.
6. Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Розвиток спільних аграрних підприємств України. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. Т. 22. Вип. 9 (62). 2017. С. 42- 46.
7. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку. - К.: А.С.К., 2013.- 223 с.
8. Федорчук О.М., Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Агропромислові кластери: проблеми, переваги та перспективи. Проблеми системного підходу в економіці. Вип. 4 (78). 2020. С. 63-70.
9. Завіновська Г.Т. Економіка праці: навч. Посібник. Видавництво: Київ: КНЕУ | Количество, 2003. 300 с.
10. Загородній А.Г. Фінансовий словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко. – К.: Знання, 2002. – 566 с.
11. Задоя А.А. Основи економічної теорії / А.А. Задоя, Ю.Е. Петруня. – К.: Наукова Думка, 2000. – 479 с.

12. Іванілов О.С. Економіка підприємства / О.С Іванілов. – К.: Знання, 2017. – 479 с.
13. Руснак, А.В., Петренко, В.С., Карнаушенко, А.С. Аналіз фундаментальних методів бюджетування з метою розроблення організаційної бюджетної політики. Науковий журнал «Причорноморські економічні студії». 2018. Вип. 33. С. 203-208.
14. Климко Г.Н. Основи економічної теорії: політекономічний аспект / Г.Н. Климко. – К.: Знання, 2015. –270 с.
15. Кузьмінський А.М., Кузьмінський Ю.А. Теорія бухгалтерського обліку.-К.: 2018.- 288 с.
16. Rusnak, A. V., Karnaushenko, A. S. & Petrenko, V. S. (2018). Legislative support of innovation activity in Ukraine: problems and ways to overcome them”, *Efektivnae konomika*, (10), <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2018.10.2>
17. Tanklevska, N., Petrenko, V., Karnaushenko, A., & Melnykova, K. (2020) World cornmarket: analysis, trends and prospects of its deep processing. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 6(3), 96-111. Retrieved from <https://arejournal.com/index.php/are/article/view/339>
18. Mokhnenko A. Human capital cost accounting in the company management system / T. Hilorme, I. Perevozova, L. Shpak, A. Mokhnenko, Y. Korovchuk // *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. – 2019. – № 23. – Special Issue 2.
19. Mokhnenko A. Formation of account of reservoir expenses model / I. Perevozova, A. Mokhnenko, L. Mykhailyshyn, O. Stalinska, O. Vivchar // *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. – 2019. – № 23. – Special Issue 2.
20. Mokhnenko A. Identification of Efficiency Factors for Control over Information and Communication Provision of Sustainable Development in Higher Education Institutions / I. Gontareva,

- M.Borovyk, V.Babenco, I.Perevozova, A.Mokhnenko // WSEAS Transactions on Environment and Development. – 2019. – № 15. – P. 593-604.3
21. Mokhnenko A. Integration of the supply chain management and development of the marketing system / I.Perevozova, L.Horal, A.Mokhnenko, N.Hrechanyk, A.Ustenko, O.Malyuka, L.Mykhailyshyn // International Journal of Supply Chain Management. – 2020. – № 9. – Issue 3. – P. 496-507.
22. Mokhnenko A. Mathematical-Logistic Model of Integrated Production Structure of Food Production / A.Mokhnenko, V.Babenco, O.Naumov, I.Perevozova, O.Fedorchuk // CEUR Workshop Proceedings, 2020, Volume 2732, P. 446-454.
23. Mokhnenko A. Modeling of economic security of the enterprise at change of investment maintenance / S.Bondarenko, H.Tkachuk, I.Klochak, A.Mokhnenko, I.Liganenko, V.Martynenko // Studies of Applied Economics. – 2021. – № 39(7).
24. Mokhnenko A. Innovative Paradigm of Management Accounting and Development of Controlling in the Entrepreneurship / A.Sakun, I.Perevozova, O.Kartashova, O.Prystemskyi, A.Mokhnenko // Universal Journal of Accounting and Finance. – 2021. – Vol. 9, №4.
25. Мохненко А.С. Стратегія розвитку регіонального газотранспортного підприємства / А.Мохненко, К.Мельникова, О.Федорчук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки". – Херсон, 2018. – № 32. – С. 91-94.
26. Мохненко А.С. Управління конкурентоспроможністю підприємства на основі застосування системного підходу / А.Мохненко, О.Федорчук, О.Протосвіцька / Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту – Черкаси, 2018. – № 2 (25). – С. 13-25.

27. Mokhnenko A. Software economy as a vector of management of innovative infrastructure of the region / A.Mokhnenko, O.Fedorchuk, K.Melnikova // Вісник Хмельницького національного університету. Серія "Економічні науки". – Хмельницький, 2019. – № 5. – С. 7-10.
28. Мохненко А.С. Особливості корпоративної культури на ІТ-підприємствах в сучасних умовах ведення бізнесу / А.Мохненко, К.Мельникова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки". – Херсон, 2021. – № 42. – С. 45-49.
29. Мохненко А.С. Аналіз ефективності функціонування підприємств продовольчої сфери / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька // Обліково-аналітичне забезпечення й оподаткування розвитку суб'єктів агробізнесу та сільських територій: колективна монографія. – Херсон: Айлант, 2019. – С. 223-235.
30. Mokhnenko A. Concept of sustainable development of the food sector enterprises in the competitive environment / A. Mokhnenko, O. Fedorchuk, O. Protosivitska // Development of the innovative environmental and economic system in Ukraine: monograph; edited by Khudolei V., Ponomarenko T. – Prague: OKTAN PRINT s.r.o., 2019. – С. 123-141.
31. Мохненко А.С. Інвестиційно-інноваційне забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька // Розвиток підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища: управління, реалізація та перспективи: колективна монографія; за ред. Шарко М.В. – Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2019. – С. 227-243.
32. Мохненко А.С. Підвищення економічної ефективності підприємств в умовах євроінтеграційних процесів / А.С. Мохненко // Теорія, методологія і практика обліку, оподаткування й

аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів агробізнесу та сільських територій: нові реалії та перспективи в умовах інтеграційних процесів: колективна монографія. – Херсон: Айлант, 2020. – С. 187-200.

33. Ihnatenko M. M., Marmul L. O., Petrenko V. S., Karнаushenko A. S., Levaieva L. Innovativetoolsinthemethodologyandteachingofthebasicprinciplesofent erprisemanagement. International Journal of Management. 2020. Vol. 11. Is. 6. Pp. 847–854. <https://doi.org/10.34218/IJM.11.6.2020.073>.
34. Karнаushenko, A., Petrenko, V., Tanklevska, N., Borovik, L., & Furdak, M. (2020). Prospects of youth agricultural entrepreneurship in Ukraine. Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal, 6(4), 90-117. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2020.06.04.06>.
35. Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Розвиток фінансування інноваційної діяльності аграрних підприємств Херсонської області. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2014. (19, 1/1). 171-174.
36. Пархоменко В.М. Бухгалтерський облік в Україні, 2010.- 336 с.
37. Петрук О.М. Облік та аналіз договірних відносин: проблеми теорії та практики. Житомир, ЖІТІ, 2014.- 332 с.
38. Пищуліна О.М., Нова ідеологія реформування заробітної плати: потреба та перспективи. Стратегічні пріоритети. 2017. № 4. С. 140-147.
39. Боровік Л.В., Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Роль інформації у формуванні глобальної економіки та економічного розвитку суспільства. Вісник ХНТУ. 1(76), 2021. С.192-197.
40. Пушкар М.С. Теоретичні основи бухгалтерського обліку.- Тернопіль.- ТАНГ, 2015.- 269 с.
41. Сопко В. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2013.-

500 с.

- 42.Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Фінансування інноваційного молодіжного підприємництва шляхом залучення венчурних коштів. БізнесІнформ. 2020. №7. С. 242–248. DOI:<https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-7-242-248>.
- 43.Фінансове планування діяльності бюджетних установ : навч. посібник / Т. Д. Таукешева ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 405 с.
- 44.Хомин П.Я. Бухгалтерський облік у сільському господарстві - К.: Вища шк., 2013.- 607 с.
- 45.Чадченко О. С. Особливості організації обліку розрахунків з оплати праці в бюджетних установах. Управління розвитком, 2012, № 10. 91-93 с.
- 46.Танклевська Н.С., Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Економічна сутність та види криптовалюти у світі. Бізнеснавігатор. 2017. Вип. 4-2 (43). С.133-138.
- 47.Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Розвиток спільних аграрних підприємств України. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. Т. 22. Вип. 9 (62). 2017. С. 42- 46.
- 48.Шляхетко, В.В. Мотивація до праці як джерело господарського поступу / В.В. Шляхетко, А.М. Штангрет / Формування ринкових відносин в Україні. 2017. № 12. С.141-144.